

gebäu Völlig beständig nach dem Desegno zu vollfuhren Vndt gnadl beliebigen Baumeister Vollfuhren zu laßen Vndt dafern wieder al Verhoffen sie hierinnenfaßs saumselig sein sollten, oder sich dieses werchs gänzlich entschlagen Vndt weigern, auch diesen seinen willen nicht vollziehen wolten. So gibt hiermit Herr Baumeister Sylvester Carloni Vndt Marco Antonio Canevali Ihre Hochwürden Vndt gnaden macht Vndt gewalt, wie es in beständigster bester Rechtensform sein kan Vndt mag, seiner Erben Vndt Erbnehmen durch alle rechtliche mittlen anzutreiben, biß daß oft erwehte gebäu, Vermög deß Accords Vollkommentlich Verfertiget sein werde, herentgegen soll auch daß Strahöfferische Königl. Convent daselbst verbunden sein so beschlossenen Contract wahr, stätt Vndt Vnuerbrechtlich zu halten alles getreulich Vndt ohne gefehrte.

Zu wahrer Urkhundt Vndt bekräftigung deßen . . .

l. s. Hyacinthus Abbt

l. s. Erasmus Prior, cum toto Conventu

l. s. Sylvester Carloni

l. s. Marco Antonio Canevali.

Prag, Archiv des Kreuzherrnordens

Descriptio veteris ecclesiae:

Templum Hospitalis S^{ti} Francisci ad pedem Pontis Vetero-Pragae ad Orientem habet Collegium S. Clementis, ad meridiem molas antiquae urbis, ad Septentrionem Domum Hospitalis, ad occidentem Fluvium Moldavam.

Longitudo ejus est ab Oriente ad Occidentem: latitudo à meridie ad Septentrionem. In tres divisum est partes secundum longitudinem, quae divisio sex columnis efficitur, quarum quatuor muro contiguae ex eodem mediâ tantum parte prostant; duae autem integrae medium templi hinc inde occupant; quibus columnis totus templi fornix innitur, qui per totum stellis albis sex radiorum exornatus est.

Dextera lateralis pars templi, ad meridiem, habet Altare parvum S. Barbarae, quod Situatum ad Orientalem templi plagam, ligneum nigri coloris, diversis caelaturis inauratis ornatum, et in duas partes divisum est. Superior pars minor habet imaginem S. Augustini, cuius imaginis latera sedentes duo de ligno sculpti cingunt. Inferior et principalis pars habet imaginem et martyrium S. Barbarae. Partis huius fenestrae sunt tres: Una supra altare praedictum ad orientem: aliae duae ex latere ad meridiem. Ad pedem Altaris huius est crypta seu sepultura, lapide marmoreo cum quattuor annulis ferreis clausa.

Sinistram templi partem occupat Sacristia, cum unica quadrata fenestra versus orientem. Ex eadem sacristia per cochleam apensus ad cathedram, de ligno nigro et ciradis inargentatis cum super imposita imagine sculpta S. Francisci exstructam. Supra sacristiam est Chorus, cum una similiter fenestra ad orientem. Porta ad Chorum est ex latere septentrionali.

Media templi pars, quae lateralibus longior est, extra tractum et longitudinem lateralium in modum mediae rotunditatis exstructum habet chorum, qui altare majus ambit. Tota haec rotunditas quinque oblongas fenestras habet, columellis distinctas complectitur, quae in fornice coeuntes quasi concham efficiunt. In media forniciis parte supra altare majus, Insigne Eminentissimi Cardinalis ab Harrach, ordinis Generalis Magistri suis coloribus depictum est, cum subscriptione Anni.

Ipsam Altare majus tribus partibus, intermedia et principali, et duabus lateralibus alis, quibus pars media altaris claudî possit, constat, et potiori ex parte inauratum, picturis et diversis sculpturis exornatum est. Media et major altaris pars includit in triangulari cavitate effigiem B. Virginis de ligno sculptam, dextera sceptrum, sinistra IESU lum gestantis, cuius vestes potiori parte inauratae sunt.

Dextera Altaris ala subdividitur in duas partes, quarum superior imaginem B. Agnetis assistentis lecto cuiusdam infirmi, exhibet: Inferior Crucifixum adstantibus B. Virgine S. Joanne etc. Ala sinistra in parte superiori repraesentat iterum imaginem B. Agnetis stantis et flectentis ex sinistra Crucigeri cuiusdam, induti togâ rubra et pallio nigro cum cruce et stella rubra, cui B. Agnes templum Hospitalis extradit, supra quod angelus in albis volare conspicitur.

In parte inferiori duodecim Apostolis cum Virgine. In media altaris parte ad latera praedictae imaginis B. Virginis de ligno sculptae, depicta est ad dexteram in tabula lignea effigies B. Barbarae, ad quam iterum flectit Cruciger eodem habitu, quo supra, ad sinistram effigies S. Catherinae. In media altaris parte sub imagine B. Virginis haec inscriptio legitur: Hoc corpus fecit fieri Venerabilis ac Religiosus in Christo Pater ac Dominus Dominus Nicolaus Puchner Ordinis Crucigerorum cum rubra stella per Boëmiam, Moraviam, Sylesiam ac Poloniam Supremus ac Generalis Magister. Anno MCCCCLXXXIII (1484). Ipsum autem altare lapideum ad quod per quattuor gradus ascenditur solido marmore rubro stratum est.

Occidente in templi media parte respicit porta Ecclesiae, supra quam in muro imago Crucifixi, cum B. Virgine et Joanne adstante et pedes Crucifixi amplexante Magdalena depicta reperitur, flectit ad crucem depictus Antonius Episcopus Viennensis in moro habitu elevatis ad Crucifixum manibus, adjacente etiam ad pedes ejus insigni suo: sub pictura habetur haec inscriptio: Anno Domini MDLVIII in mense Julio renovatum est hoc templum à Reverendissimo Domino, D. Antonio Episcopo Viennensi, et Generali Magistro Ordinis Crucigerorum cum rubra stella per Boëmiam, Moraviam, Sylesiam et Poloniam ad honorem DEJ optimi maximi, Beatae Virginis, et totius caelestis curiae.

In medio templi fornice quatuor insignia depicta cernuntur. Ad partem orientalem est imperialis aquila cum corona, in cuius pectore scutum, cum quatuor minoribus insignibus efformatum est, videlicet Austriae cum rubro et albo campo: Boëmiae cum albo Leone, Moraviae cum Albo-rubra aquila: Sylesia cum aquila nigra. Ad partem meridionalem est insigne Reverendissimi Martini. Totum templum lateribus quadratis stratum est, extra illud spatium, quod ante altare majus quinque marmorei lapides sepulchrales occupant. Primus ad dexterum Ecclesiae latus habet sequentem inscriptionem: Leta 1566 weczwtvrtka po stawnem hodu seslani ducha Swateho Vmřek Vrozeni wladyka Pan Wylem Z Hradessina Nekdy mysto Komornik Kralowstwy Czeskeho etc: a tecto pochawanj gest, proste Pana Boha za dassigeho. Sub inscriptione est insigne illius in lapide incisum. Secundus hanc portat inscriptionem: Anno Domini MDLII die XXI. May obiit Reverendus Dominus Venceslaus a Hradešin, Generalis Magister Ordinis Crucigerorum cum rubra stella, requiescat in sancta pace. Sub inscriptione iterum ejusdem insigne lapide incisum reperitur.

Tertius in medio habet crucem cum stella ex aëre fusa, supra quam duae tabulae aëneae appositae sunt, quorum superior hanc gerit inscriptionem: Anno Domini MCCCCXC in vigilia S. Thomae Apostoli obiit Reverendus Pater Nicolaus Puchner supremus et Generalis magister per Boëmiam, Moraviam, Sylesiam, Poloniam Ordinis Cruciferorum cum stella, hic sepultus, orate pro anima ipsius. Inferior tabula habet hanc vetustissimo caractere inscriptionem: Anno Domini MCCCCLIII die XIX mensis Maij in die Virginis obiit venerabilis vir Praenobilis, Reverendissimus Dominus Erasmus Sacerdos nec non supremus magister Ordinis Cruciferorum cum stella, hic sepultus, orate pro eo. Penes praedictas tabulas ex utraque parte duo minora scuta aerea sunt affixa. Quartus lapis, parte ad occidentem versam triangularis, olim crucem cum stella lex aere fusa gestasse videtur, quod adhuc signa in lapide incisa designant.

supra hos quatuor lapides versus portam templi iacet quintus etiam marmoreus cum hac inscriptione: Monumentum hoc admodum Reverendo Nobili ac Clarissimo Domino Casparo Soldnero Ordinis Crucigerorum cum rubra stella Patri meritissimo et Priori Generali, qui die Commemorationis omnium fidelium defunctorum Anno MDCXXVI ex hac vita migravit, amoris et obsequii ergo posuit successor ipsius Legitimus Anno MDCXXVII. Sequitur post intervallum: F. P. Martinus Slupetius a Labetina Ordinis Crucigerorum cum rubra stella, Prior hospitalis veteris Pragae, cuius anima requiescat in Pace. Amen. Sub hac inscriptione est incisum in lapide insigne scilicet crux cum stella. Circa lapidem sequentia duo disticha leguntur:

Omnia mors spernit, Stellamque crucemque: proinde
Evadet nullus talia tela necis.
Quae nec stellarum Domino furibunda pepercit
Quomodo Casparo mitior illa foret.

Materialien zur Geschichte der Kreuzherrnkirche (3. Bauperiode)

1. Kontrakt vom 19. Dezember 1701 mit dem Bildhauer *Wenzeslaus Jäckel*
„in die Kkirchen deß Hospitals nebst der Bruckhen Zwey Große Rahmen als Eine Vmb deß bildt Creütz Erhöhung, Vndt die andere Vmb Stae Mariae Himmelfahrt Von bildhawer Arbeith deren ihme gegebene Abrißen nach . . .“
für 400 und 50 fl rh.
2. Rechnung des *W. Jäckel* (eigenhändig).
„Was an den zweyen neuen altar, außerhalb des Contractes Vndt abries zu gesetz Vndt gemacht worden als in allen mit Ciraten der staffel Vndt tabernakel, wie auch der 4 großen stück Ciraten gegen 2 Elen hoch Vndt breidt, auch teils Ehell zweygen Von Einen altar zugesetz arbeit ist . . .“
für 44 fl.